

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.9.2008
KOM(2008)542 endelig

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

**SJETTE RAPPORT OM STATUS FOR FORVALTNINGEN AF RADIOAKTIVT
AFFALD OG BRUGT NUKLEART BRÆNDSEL I DEN EUROPÆISKE UNION**

SEK(2008)2416

**BERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET**

**SJETTE RAPPORT OM STATUS FOR FORVALTNINGEN AF RADIOAKTIVT
AFFALD OG BRUGT NUKLEART BRÆNDSSEL I DEN EUROPÆISKE UNION**

1. INDLEDNING

Kommissionen understregede i sin meddelelse "En energipolitik for Europa"¹ af 10. januar 2007, at atomkraft indebærer en række problemer vedrørende håndteringen af affaldet, og at EU fremover bør beskæftige sig indgående med disse spørgsmål. Som det fremgår af det nye vejledende kerneenergiprogram², der udgør en integrerende del af Kommissionens meddelelse om emnet, er affald "dybest set et miljø- og sundhedsproblem. Forvaltning og bortskaffelse af radioaktivt affald skal derfor kontrolleres lige så grundigt som alle andre projekter, der kan påvirke mennesker og det miljø, de lever i." Debatten bør især fokusere på "at sikre, at medlemsstaterne iværksætter nationale planer for forvaltning af radioaktivt affald".

Rådet anførte i sine konklusioner af 8. maj 2007 om nuklear sikkerhed og sikker forvaltning af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald, at medlemsstaterne bør opfordres indtrængende til at vedtage og ajourføre et nationalt program for sikker forvaltning af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel omfattende alle former for radioaktivt affald under deres jurisdiktion og dækkende alle stadier af håndteringen.

Efter tredive års forskning er det tilstrækkeligt bevist, at geologisk slutdeponering i dag er den sikreste og mest bæredygtige metode til håndtering af højradioaktivt affald og brugt nukleart brændsel til direkte bortskaffelse, men den anvendte forskning og udvikling bør dog fortsætte inden for de emneområder, der er udvalgt af de vigtigste forskningsinvolverede organisationer og koordineret via syvende Euratom-rammeprogram.

Den foreliggende beretning giver et overblik over den aktuelle situation med hensyn til håndteringen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel i EU og er baseret på den sjette rapport om status for forvaltningen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel i Den Europæiske Union³. Den indeholder desuden forslag til foranstaltninger på EU-plan og nationalt plan med henblik på at opnå fremskridt i retning af etablering af faciliteter til deponering af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel.

2. FORVALTNING AF RADIOAKTIVT AFFALD OG BRUGT NUKLEART BRÆNDSSEL

2.1. Politikker og praksis

Medlemsstaternes politikker og praksis for forvaltningen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel afspejler deres historiske, videnskabelige og teknologiske udvikling. Fem medlemsstater udnytter muligheden for oparbejdning, og to medlemsstater satser aktivt på

¹ KOM(2007) 1 endelig.

² KOM(2006) 844 endelig.

³ KOM ([....]), [...]endelig.

direkte bortskaffelse af brugt nukleart brændsel. Det er de færreste af medlemsstaterne, der har en egentlig politik for brugt nukleart brændsel bortset fra ordninger med henblik på sikker deponering i en længere periode (50-100 år).

Hvad angår den farligste kategori af affald, dvs. højradoaktivt affald og brugt nukleart brændsel, er der kun konstateret fremskridt i nogle få medlemsstater, nemlig Finland, Sverige og Frankrig. Det er sandsynligt, at disse lande vil have operationelle deponeringsanlæg inden 2025. Tyskland og Belgien vil formentlig følge efter inden 2040. De øvrige lande er ikke så langt fremme. Flere af dem har ikke gjort samme fremskridt på grund af spørgsmålets politisk følsomme karakter eller på grund af utilstrækkelige videnskabelige, tekniske og finansielle ressourcer og/eller af andre historisk eller samfundsmæssigt betingede grunde.

Situationen i Finland er et bevis på, at selv små atomkraftprogrammer kan generere ressourcer til deres egne nationale deponeringsanlæg. I dette tilfælde har samarbejdet med det svenske atomkraftprogram medvirket til at nedbringe omkostningerne. For at optimere omkostningssiden gennemføres der i stigende grad multinationale initiativer til støtte for nationale løsninger gennem fælles projekter og programmer og overførsel af knowhow, og der overvejes regionale løsninger både internationalt og på EU-plan. Forsknings- og demonstrationsaktiviteterne under de europæiske rammeprogrammer har bidraget til fremskridtene i denne henseende. Situationen er den samme med hensyn til lav- og mediumradioaktivt affald med lang levetid, eftersom den foretrukne løsning også for denne type affald er geologisk deponering enten med brug af samme depot som for højradoaktivt affald og brugt nukleart brændsel eller deponeret for sig. For denne kategori af affald vil Tyskland muligvis have et dybtliggende geologisk depot klar til brug inden 2014.

Hvad angår de mindst farlige affaldskategorier, lav- og mediumradioaktivt affald med kort levetid og affald med meget lav radioaktivitet, råder syv ud af seksten medlemsstater med atomkraftværker i dag over deponeringsfaciliteter til disse kategorier af affald. Hvis de eksisterende planer realiseres, vil alle seksten medlemsstater med undtagelse af Nederlandene inden 2020 kunne have operationelle deponeringsanlæg til disse typer affald.

2.2. Offentlighedens accept

Det fremgår af den seneste Eurobarometer-undersøgelse⁴ om radioaktivt affald, at 93 % af EU-borgerne ønsker konkrete løsninger nu for den langsigtede håndtering af højradoaktivt affald, men kun 43 % tror på, at deponering dybt nede i undergrunden er den bedste løsning. Denne undersøgelse tillige med den seneste Eurobarometer-undersøgelse⁵ om nuklear sikkerhed viser, at det uløste problem med radioaktivt affald er noget af det, der bekymrer den europæiske befolkning i relation til atomkraft.

Gennemførelsen af geologisk deponering kræver et langsigtet politisk engagement, moderne forvaltningsprincipper, en trinvis strategi og inddragelse af de relevante nationale og lokale parter på et tidligt tidspunkt i processen for at sikre fornuftige høringer og offentlig accept. Sådanne moderne forvaltningsprincipper er en af forklaringerne på den finske og svenske models succes.

⁴ Special Eurobarometer 297 (2008).

⁵ Special Eurobarometer 271 (2007).

3. KONKLUSIONER

Det er Kommissionens opfattelse, at mange videnskabelige og tekniske projekter af stor betydning for geologisk deponering nu er så tilpas modne, at tiden er inde til at støtte den praktiske gennemførelse.

Udsættelse af den endelig beslutningstagning, den såkaldte "vent og se-politik", er ikke acceptabel på grund af affaldets og det brugte brændsels potentielle sundheds- og sikkerhedsmæssige konsekvenser og på grund af den offentlige opinion i Europa. Alle initiativer, der kan bidrage til fremskridt i retning af udlægning og drift af sikre deponeringsanlæg er særdeles velkomne.

Kommissionen er overbevist om, at regionalt og internationalt samarbejde vil kunne fremskynde beslutningstagningen omkring endelige deponeringsløsninger. Regionale løsninger er attraktive på grund af mulighederne for stordriftsbesparelser, og i betragtning af potentialet for betydelige økonomiske og ressourcemæssige besparelser er det indlysende, at et land bør være villigt til lade et sådant regionalt anlæg etablere på sit område, selv om det kræver både politikernes og befolkningens accept.

Det er også Kommissionens opfattelse, at man ikke blot af tekniske og økonomiske, men også sikkerhedsmæssige hensyn bør undlade at støtte forslag fra tredjelande vedrørende deponering af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel. Det gælder især, hvis den potentielle modtagerstat ikke opererer med de samme tekniske, politiske og samfundsrelaterede krav og betingelser som EU.

Forvaltningen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel er led i den fortsatte udvikling af nationale atomkraftprogrammer, som også omfatter planlægning, opførelse og dekommissionering af nukleare anlæg. I forbindelse med den fremtidige udnyttelse af atomkraft er politikken for forvaltning af radioaktivt affald af største vigtighed.

Den europæiske gruppe på højt plan om nuklear sikkerhed og affaldshåndtering⁶, der blev nedsat for nylig, har blandt andet etableret en arbejdsgruppe om affaldshåndtering, som har fået til opgave på den højtstående gruppes vegne at arbejde for en mere effektiv forvaltning af brugt nukleart brændsel, radioaktivt affald og dekommissionering i de europæiske borgeres interesse.

Den sjette rapport om status for forvaltningen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel i Den Europæiske Union udgør et faktuel grundlag for arbejdsgruppen med henblik på at nå frem til en fælles holdning og i givet fald foreslå en fælles strategi vedrørende sikkerheden ved forvaltningen af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald.

Hensigten med den foreliggende beretning er at få genåbnet drøftelserne i Rådet og Europa-Parlamentet om en EU-lovgivning om forvaltningen af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel i Den Europæiske Union.

⁶ Kommissionens afgørelse af 17. juli 2007 (2007/530/Euratom), EUT L 195 af 27.7.2007, s.44.